مدیریت مالی چیست و چه کاربردی در سازمان‌ها دارد؟

هر سازمانی برای دستیابی به اهداف خود، از منابعی استفاده می‌کند و این منابع محدود هستند. بنابراین مدیران سازمان‌ها باید با برنامه‌ریزی درست تلاش کنند این منابع محدود را در مسیر درستی صرف کنند و سریع‌تر به اهداف خود دست پیدا کنند. مدیریت مالی همان دانشی است که به شما کمک می‌کند منابع مالی خود را بهتر و مؤثرتر، برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی کنید و بودجه خود را صرف موارد کم‌اهمیت نکنید. بنابراین در ادامه این مطلب به ارائه توضیحاتی در این خصوص می‌پردازیم.

مدیریت مالی چیست؟

مدیریت مالی به فرایند برنامه‌ریزی، سازماندهی، کنترل و نظارت بر منابع مالی گفته می‌شود. هدف از انجام دادن این فرایند، دست یافتن به اهداف سازمانی است. با انجام این کار بخش بزرگی از فعالیت‌های مالی سازمان‌ها از جمله بودجه‌بندی، پرداخت، ارزیابی ریسک و... کنترل و بررسی می‌شوند.

نام مدیریت مالی شاید نامی جدید به نظر برسد اما تاریخچه‌ای قدیمی دارد. بسیاری از پادشاهان قدیمی به بررسی دارایی خود می‌پرداختند و سعی می‌کردند با دریافت مالیات، کمبود منابع مالی خود را جبران کنند. با این حال، این دانش به صورت رسمی در دهه 90 میلادی به دانشگاه‌های برتر جهان وارد شد و در حال حاضر در تمام مراکز علمی تدریس می‌شود.

مدیر مالی چه کسی است و چه وظایفی دارد؟

مدیر مالی شخصی است که بر فرایند انجام شدن مدیریت مالی در یک سازمان نظارت می‌کند و تصمیمات مهم مالی سازمان را می‌گیرد. تصمیماتی که توسط مدیر مالی اخذ می‌شود، تأثیر مستقیمی روی نقدینگی و بهره‌وری مالی سازمان دارد. این تصمیمات می‌توانند فرایند رسیدن به اهداف سازمانی را تسریع کنند.

وظایف مدیر مالی

افرادی که در این سمت مشغول به کار هستند، باید علاوه بر داشتن سواد مالی بالا، با وظایف خود آشنایی داشته باشند و آن‌ها را به خوبی به انجام برسانند. لازم به ذکر است شرح وظایف هر سمت در هر سازمان متفاوت است. در ادامه برخی از مهم‌ترین و رایج‌ترین وظایف مدیر مالی را برای شما شرح می‌دهیم.

• برآورد سرمایه

یکی از مهم‌ترین وظایف مدیران مالی، برآورد سرمایه است. هر سازمان باید بداند که برای حرکت در مسیر موردنظر خود به چه میزانی از منابع مالی نیاز دارد و از چه روش‌هایی می‌تواند این نیاز مالی را برطرف کند. بررسی مواردی مانند: سود فعلی، درآمد فعلی، هزینه‌های فعلی، درآمد و هزینه‌های آینده، خرید دارایی و.... در حوزه مسئولیت مدیران مالی هستند.

• بودجه‌بندی

به انجام رساندن هر پروژه‌ای با هزینه همراه است. مدیریت مالی مشخص می‌کند که هزینه تخمینی هر پروژه چقدر است و کم‌هزینه‌ترین راه برای به پایان رساندن این پروژه کدام است. پس از بررسی بودجه هر فعالیت، مدیران مالی این بودجه را بر اساس اولویت‌های مالی سازمان به بخش‌های مختلف پروژه اختصاص می‌دهند.

• ایجاد ساختار سرمایه

افزایش درآمد شرکت یکی از وظایف مدیران مالی است. بنابراین هر مدیر باید با روش‌های مختلف سرمایه‌گذاری آشنایی داشته باشد تا بتواند بهترین گزینه را با توجه به استراتژی مالی سازمان (کوتاه‌مدت، بلندمدت، میان‌مدت) بیابد و از این طریق، درآمد سازمان را افزایش دهد.

• سود سهامداران

هر شرکت تعداد مشخصی سهامدار دارد. این سهامداران باید در تاریخ‌های مشخصی، سود سرمایه خود را دریافت کنند. مدیران مالی تصمیم می‌گیرند که چه میزان از سود به دست آمده توسط شرکت، بین سهامداران تقسیم شود و چه میزان از آن هم مجدداً به فرایند سرمایه‌گذاری بازگردد.

• نظارت بر فرایند مالی

مدیران مالی باید بر فرایند انجام شدن تمام موارد مذکور نظارت داشته باشند و از درست انجام شدن آن‌ها کسب اطمینان کنند.

• تدوین برنامه مالی

یک سازمان در صورتی می‌تواند به اهداف خود دست یابد که سود و درآمد خود را در زمان و مکان درستی صرف کند. تدوین یک برنامه و استراتژی مالی درست برای سازمان‌ها بر عهده مدیران مالی است. با این کار می‌توان مطمئن شد که شرکت به سمت سودآوری حرکت می‌کند و با مشکلات مالی سنگین مواجه نخواهد شد.

اجزای تشکیل‌دهنده مدیریت مالی چیست؟

مدیریت مالی دارای مبانی مشخصی است. موارد زیر برخی از مهم‌ترین این مبانی به شمار می‌روند:

- برنامه‌ریزی مالی
- کنترل مالی
- تصمیم‌گیری مالی

– برنامه‌ریزی مالی

به فرایندی که برای محاسبه میزان سرمایه موردنیاز سازمان و تخصیص آن انجام می‌شود، برنامه‌ریزی مالی می‌گویند. برنامه‌ریزی مالی در شرکت‌ها اهدافی مانند: تعیین سرمایه موردنیاز، مشخص کردن ساختار سرمایه، تدوین و تنظیم سیاست‌های مالی سازمان و... را دنبال می‌کنند.

– کنترل مالی

کنترل مالی به بررسی این مورد می‌پردازد که آیا اقدامات صورت گرفته در سازمان در راستای دستیابی به اهداف سازمان است یا خیر. در این بخش از مدیریت مالی باید اطمینان یافت که دارایی‌های سازمان به درستی هزینه می‌شوند و این هزینه‌ها در آینده برای ذی‌نفعان سازمان با منافع مالی همراه خواهند بود.

– تصمیم‌گیری مالی

تصمیم‌گیری مالی به فرایند سرمایه‌گذاری و تأمین اعتبار سازمان گفته می‌شود. به عبارت بهتر، در این قسمت از مبانی مدیریت مالی، باید تصمیماتی را در خصوص نحوه مواجهه سازمان با روش‌های افزایش سرمایه، فروش سهام جدید، روش توزیع سود و...

اخذ کرد. تصمیم‌گیری مالی خود دارای دو بخش محاسبه سرمایه و ایجاد ساختار سرمایه است.

- **محاسبه سرمایه:** در این بخش، مدیر مالی باید بودجه کلی مورد نیاز سازمان را تخمین بزند. برای این کار باید به هزینه‌ها و درآمدهای محتمل سازمان توجه شود.
- **ایجاد ساختار سرمایه:** پس از محاسبه سرمایه باید ساختار کلی سرمایه شرکت طراحی شود. این فرایند به عواملی مانند: میزان سرمایه شرکت، تجزیه و تحلیل سهام شرکت و... وابستگی دارد.

اهداف مدیریت مالی

مدیریت مالی در سازمان‌ها اهداف بسیاری را دنبال می‌کند. در ادامه برخی از مهم‌ترین

این اهداف را شرح می‌دهیم:

- بهبود برنامه‌ریزی مالی سازمان
- بالا رفتن ارزش کلی سازمان
- افزایش سودآوری سازمان
- بهبود تخصیص بودجه سازمان
- بهبود روش‌های تخصیص و هزینه‌کرد بودجه در سازمان
- ساده‌سازی فرایند جمع‌آوری بودجه و برنامه‌ریزی آن
- اخذ تصمیمات مالی بهتر و کم‌ریسک‌تر
- افزایش عملکرد کلی سازمان
- تسریع فرایند دستیابی به اهداف سازمان
- اولویت‌بندی بودجه پروژه‌های سازمان

چطور در زندگی شخصی از مدیریت مالی استفاده کنیم؟

بسیاری از افراد تصور می‌کنند که مدیریت مالی یک دانش سازمانی است و تنها در سطح شرکت‌ها کاربرد دارد. این در حالی است که این تصور کاملاً اشتباه است. هر فرد می‌تواند در زندگی روزمره خود از این دانش بهره بگیرد. در حال حاضر مدیریت مالی شخصی یکی از علوم شناخته شده در جهان است و بین عموم مردم طرفداران زیادی دارد.

برای به کار بردن این دانش مالی در زندگی شخصی باید مراحل زیر را طی کرد:

– محاسبه دارایی خالص

تمام دارایی‌های خود را از بدهی‌هایتان کم کنید. عدد به دست آمده، دارایی خالص شما را نمایش می‌دهد. شما باید به صورت دوره‌ای دارایی خالص خود را محاسبه کنید و در صورت ایجاد تغییر در آن، برنامه‌ریزی مالی خود را به تناسب آن، تغییر دهید.

– تعیین اهداف مالی

قطعاً شما هم اهداف بلندمدت یا کوتاه‌مدت مشخصی دارید و تلاش می‌کنید به آن‌ها دست یابید. این اهداف به شما انگیزه می‌دهند بیشتر برای رسیدن به خواسته‌های خود تلاش کنید.

– تقسیم‌بندی بودجه

سعی کنید درآمد خود را تقسیم‌بندی کنید. مثلاً تصمیم بگیرید که 15 درصد از درآمد ماهانه خود را پس‌انداز کنید یا 20 درصد از حقوق خود را سرمایه‌گذاری کنید. توجه کنید که این تقسیم‌بندی به میزان درآمد و مخارج شما ارتباط مستقیم دارد.

– اصلاح مخارج

سعی کنید تمام مخارج خود را در طول ماه یادداشت کنید. پس از گذشت چند ماه با یک نگاه کلی به دفترچه مخارج خود می‌توانید یک دید کلی از هزینه‌های روزمره زندگی خود به دست آورید؛ سپس با یک برنامه‌ریزی دقیق برای اصلاح مخارج و رفتارهای مالی اشتباه خود اقدام کنید. از این طریق می‌توانید مخارج خود را کاهش و پس‌اندازتان

را افزایش دهید.

– تعیین اولویت‌ها

اولویت‌بندی مخارج و هزینه‌ها یکی از گام‌های اساسی در فرایند برنامه‌ریزی مالی است. در این مرحله باید اولویت‌های مالی خود را مشخص و از هزینه‌های غیرضروری چشم‌پوشی کنید.

– سرمایه‌گذاری

سعی کنید بهترین روش‌های سرمایه‌گذاری را پیدا کنید و هر ماه، بخشی از درآمد خود را به سرمایه‌گذاری اختصاص دهید.

با طی کردن این مراحل می‌توانید از دانش مدیریت مالی در زندگی شخصی خود بهره بگیرید و گامی برای بهبود شرایط مالی خود بردارید.

سخن پایانی

مدیریت مالی یکی از دانش‌های مهم سازمانی است. این حوزه از علم به ما کمک می‌کند تا فرایند برنامه‌ریزی مالی و بودجه‌بندی دارایی شرکت‌ها را به صورت کاراتر و مؤثرتر به انجام برسانیم و با هزینه کمتری به اهداف سازمانی دست پیدا کنیم.

نکته قابل توجه اینجا است که این دانش تنها در حوزه سازمانی به کار نمی‌رود و کاربردهای زیادی در زندگی روزمره افراد هم دارد. تک‌تک ما می‌توانیم با عمل کردن به مراحل برنامه‌ریزی مالی شخصی، میزان درآمد و پس‌انداز خود را افزایش دهیم و با شناسایی هزینه‌های غیرضروری، از مخارج بیهوده صرف نظر کنیم.